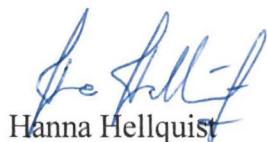
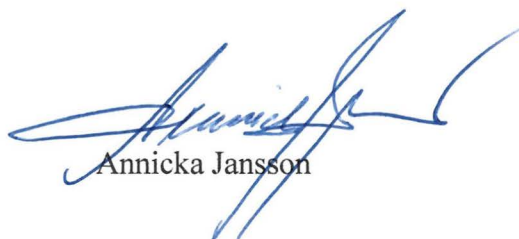

Återrapportering enligt regeringsuppdrag till Sida att vidta ytterligare åtgärder för att förebygga jäv och korruption och stödja utlandsmyndigheterna i detta arbete

I enlighet med regeringens beslut UD2025/10080 den 3 juli 2025, delredovisar Sida härmed myndighetens arbete med uppdraget att vidta ytterligare åtgärder för att förebygga jäv och korruption och stödja utlandsmyndigheterna i detta arbete.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Hanna Hellquist på föredragning av chefscontroller Annicka Jansson i närvaro av avdelningschef Malena Sandh.

Hanna Hellquist
Annicka Jansson

Delredovisning två av regeringsuppdraget ”Att vidta ytterligare åtgärder för att förebygga jäv och korruption och stödja utlandsmyndigheterna i detta arbete”.

1. Sammanfattning

Regeringen har i beslut UD2025/10080 uppdragit åt Sida att vidta ytterligare åtgärder för att förebygga jäv och korruption samt att stödja utlandsmyndigheterna i detta arbete. Utlandsmyndigheterna har tillställts dokumentet i samma lydelse som det uppdrag som Sida fått. Uppdraget gäller för perioden 2025–2027 och ska redovisas årligen senast den 31 oktober till UD. Den första redovisningen lämnades in 31 oktober 2025.

Sida ska redovisa genomförda åtgärder, resultat och kostnader, planerade åtgärder. Sida ska också stödja utlandsmyndigheterna i att vidta dessa åtgärder.

Utöver detta uppdrag har regeringen den 26 juni 2026 även uppdragit åt Sida att stärka myndighetens interna styrning och kontroll för att förebygga jäv och korruption genom beslut UD2026/10190. Det kommer att redovisas i samma rapport som slutredovisningen av detta uppdrag 29 oktober 2027.

Sida har fört samtal med ambassadörer för sex utlandsmyndigheter¹ utifrån ett frågebatteri om åtgärder för att förebygga jäv och korruption på utlandsmyndigheten och hur Sida kan stödja detta arbete. Samtalen bekräftar att åtgärder som Sida har genomfört eller planerar är relevanta. Flera förslag har givits på hur Sida ytterligare kan stödja utlandsmyndigheterna inom området.

I nedanstående tabell återfinns en redogörelse över genomförda, pågående och planerade åtgärder sedan den första delrapporteringen 2025.

¹ Colombia, Jordanien, Bangladesh, Albanien, Ukraina och Uganda. Utlandsmyndigheterna har inte valts utifrån jävsrisk utan för att de är representerar ett urval av Sveriges samarbetsländer inom utvecklingssamarbetet.

Tabell 1 Identifierade åtgärder fördelade på åtgärdat, initierat och planerat sedan 2025-10-31, delrapport 1

Åtgärdat			
Åtgärd	Sakområde	Datum och ärendenummer i förekommande fall	Hänvisning i rapporten
Sida har inkluderat frågor om jäv och bisyssla i intervjumallar vid både intern bemanning och extern rekrytering. En checklista för bedömning av förtroendeskadlig bisyssla har tagits fram.	Jäv		4.4
En bedömning av bisyssla och jävsrisk görs årligen i resultat- och utvecklingssamtalet med medarbetaren enligt en fastställd mall. Mallen används både för Sidas personal på huvudkontoret, utsänd och lokalanställd personal. En uppföljning av utsända medarbetares tjänstbarhet kopplat till säkerhet och jäv görs inför eventuell förlängning av tjänstgöring vid utlandsmyndigheter.	Jäv		4.4
Riktlinjer och en rutin för misskötsamhet har fastställts och utbildningar om misskötsamhet genomförs för chefer och andra personalgrupper.	Jäv Anti-korruption	26/000783	4.4
Sida har beslutat om en Riktlinje för genomförande och uppföljning av strategier. Val av partnerkategori ska baseras på styrning i form av strategier, lagar och regler; tillgänglig evidens och dokumenterade erfarenheter; strategiskt mervärde såsom till exempel synergier och möjlighet till mobilisering av additionellt kapital. Ett stödmaterial finns.	Anti-korruption Strategigenomförande	26/000521 Gäller från och med 2026-03-01	4.5.1
En e-utbildning med fokus på Sidas process och regelverk för att hantera misstankar om korruption och andra oegentligheter har tagits fram, och beskriver bland annat roller och ansvar för respektive funktion. Utbildningen är obligatorisk och riktar sig till alla anställda på Sida och utlandsmyndigheterna.	Anti-korruption		4.6.2
I september 2026 gick Sidas samtliga chefer en fördjupad utbildning med titeln Korruption i praktiken - utredningsgruppen delar erfarenheter från verksamheten. Målet med utbildningen var att bli bättre rustad att upptäcka och hantera misstankar om korruption och andra oegentligheter i miljöer med höga nivåer av korruption, men även att dela praktiska tips.	Anti-korruption	2026-09-04	4.6.2

I delredovisningen 30 oktober 2025 beskrevs hur formuleringar kring anti-demokratisk verksamhet förts in i Sidas insatshanteringsregel och systemstöd för insatshantering. Sedan dess har metodstödet på intranätet och i Sidas insatshanteringssystem utvecklats. Sida har också anpassat sina avtalsmallar för att återspegla instruktionen.	Anti-demokratisk verksamhet och terrorfinansiering	2026/000444 2026-02-16	4.7.1
Sida har tagit del av Skatteverkets och Finansinspektionens arbete mot penningtvätt och tar del av verksamheten som koordineras av Polisens samordningsfunktion mot penningtvätt. Sidas utredningsgrupp har även träffat Skatteverket separat för att utöka sitt nätverk.	Terrorfinansiering och penningtvätt		4.7.2
Sidas styrelse har den 29 september beslutat om ett oberoende utvärderingssekretariat som ska rapportera direkt till Sidas generaldirektör. Sekretariatet kommer att vara verksamt från och med 15 oktober 2026.	Oberoende Utvärderingsfunktionen	Redovisning i linje med uppdraget om evidensbaserad styrning i biståndet. Beslut fattat av Sidas styrelse 26-09-29.	4.8
Sidas styrelse har antagit en utvärderingspolicy för myndigheten vilken bland annat framhåller att alla utvärderingar av dess verksamhet ska ske med opartiskhet, transparens och integritet samt med höga kvalitetskrav. Även en jävspolicy har tagits fram och beslutats.	Oberoende Utvärderingsfunktionen	Redovisning i linje med uppdraget om evidensbaserad styrning i biståndet. Beslut fattat av Sidas styrelse 26-09-29.	4.8
En ny rutin för informationsdelning mellan UD och Sida gällande korruption och andra oegentligheter har beslutats av UD. Den är framtagen i samråd med Sida.	Informationsdelning	2026-10-13	4.9

Pågående			
Åtgärd	Sakområde	Kommentar	Hänvisning i rapporten
Anpassningar av kontroller i insatshanteringssystemet i syfte att förstärka kvalitetssäkring och regelefterlevnad.	Insatshantering	Pågår hösten 2026	4.3
Sida kommer i upphandling av nytt ramavtal för revision att säkerställa att det finns möjlighet för Sida att centralt avropa den årliga revisionen i vissa miljöer eller vid vissa samarbeten istället för att det är samarbetspartnern som gör upphandlingen. Ramavtalet beräknas vara på plats vid årsskiftet. En helpdesk för stickprov ingår i detta.	Regelefterlevnad i insatshanteringen	Avtal ska gälla från och med 2027-01-01	4.3

En särskild anti-korrupsionsfunktion kommer att inrättas under chefscontrollern. Den ska vara chefscontrollerns förlängda arm för hantering av operativa svagheter och identifierade problemområden i organisationens operativa verksamhet och kommer att fungera som ett centralt kvalitetssäkringsteam för hela myndighetens operativa arbete.	Regelefterlevnad i insatshantering	Rekrytering pågår	4.3
Sida kommer att återinrätta en controllerpool som ska stärka organisationens och utlandsmyndigheternas robusthet inför olika typer av korrupsionsrisker för att, vid behov, tidigt agera på varningssignaler.	Insatshantering	Rekrytering pågår.	4.3
Upphandling av externt visselblåsarsystem för interna visselblåsningar pågår under hösten och kommer vara klar vid årsskiftet. I samband med detta ses även interna riktlinjen över. Visselblåsarsystemet kommer vara tillgängligt också för utlandsmyndigheternas utvecklingssektioner.	Visselblåsning	Beräknas vara klar 2027	4.5.2
Upphandlingsenheten arbetar med att ta fram en uppförandekod för leverantörer, som beräknas färdig våren 2027.	Upphandling	Beräknas vara klar 2027	4.5.3
En utbildning i intern styrning och kontroll genomförs för alla operativa chefer. Utbildningen täcker intern styrning och kontroll i insatshantering inom ramen för fem olika moduler. Chefer på Afrikaavdelningen och Europaavdelningen har redan genomgått utbildningen och utbildningen fortsätter för de återstående operativa avdelningarna under hösten 2026 och våren 2027. Utbildningen avslutas med ett prov.	Regelefterlevnad i insatshantering	Genomförs 2024-2027 i sin nuvarande form, sedan regelbundet för nyutskomna chefer.	4.6.1
Sidas utredningsgrupp tog under 2025 fram ett utbildningsmaterial för fördjupade utbildningsinsatser för personal som hanterar biståndsinsatser på Sida och UM. Utbildning har genomförts på tre ambassader för sex olika sektioner, och planering av fortsatta utbildningar görs utifrån ett riskperspektiv. Under hösten 2026 planeras för ytterligare en ambasad. Utredningsgruppen har en plan för 2026-2028.	Anti-korruption	Genomförs 2026-2028	4.6.2
Sida och Utrikesdepartementet arbetar med den gemensamma förvaltningsöverenskommelsen. I den ingår hur UD och Sida ska samråda kring större utredningar av misstankar om korruption och andra oegentligheter samt en årlig informationsdelning av årliga rapporter i ämnet.	Informationsdelning		4.9
Sidas utredningsgrupp har under 2025 utvecklat ärendehanteringssystemet. En ny funktion utvecklas i ärendehanteringssystemet för utredningar och medför att respektive avdelningschef och controller ska kunna följa en utrednings progress i realtid.	Anti-korruption Insatshantering	Beräknas färdigställd 2026-12-31	4.10.2

I syfte att förstärka oberoendet inom handläggningen avser Sida införa en standardskrivning i det årliga delegeringsbeslutet om att genomföra en riskanalys för jäv bland personal och därefter rotera utsändas och lokalanställdas insatser med samma samarbetspartner, alternativt att handläggaren inte ensam ska handlägga insatsen.	Riskanalys UM Jäv Rotation av insatser UM	Införs från och med 2027	4.3.4
Sida kommer under hösten 2026 att fortsätta arbetet med att utveckla en delegeringsmodell som ytterligare förstärker intern styrning och kontroll i beslutsfattandet och tillförsäkrar ett lämpligt beslutsansvar i förhållande till implementering och uppföljning.	Förstärkt intern styrning och kontroll Delegering av sakanslag	Beslut fattas under hösten 2026.	4.5.4

Planerat			
Åtgärd	Sakområde	Kommentar	Hänvisning i rapporten
Extern utredning av Sidas hantering av misstankar om korruption och andra oegentligheter i syfte att säkerställa oberoende i enlighet med best practise.	Utredningar	Våren 2027	4.10.1

Innehållsförteckning

1.	Sammanfattning	1
2.	Uppdraget	7
3.	Metod, avgränsningar, uttolkning av uppdraget	7
	Metod	7
	Avgränsningar och uttolkning av uppdraget	7
4.	Sidas redovisning per 31 oktober 2026 av uppdraget	8
4.1	Bakgrund	8
4.2	Ny lagstiftning om ett utökat straffrättsligt tjänstemannaansvar	9
4.3	Sidas och utlandsmyndigheternas arbete mot jäv och korruption	10
4.4	Risker för jäv vid rekrytering och intern bemanning	13
4.5	Översyn av rutiner för att förebygga och hantera jäv	17
4.5.1	Sidas val av partner	17
4.5.2	Förstärkt kapacitet och oberoende hantering av visselblåsarärenden	18
4.5.3	Inköp, upphandling och uppförandekod för Sidas leverantörer	18
4.5.4	Ny modell för delegeringsbeslut	19
4.6	Kompetens att förebygga jäv och korruption	19
4.6.1	Utbildningar av personal under 2025 och 2026	19
4.6.2	E-utbildning och fördjupade utbildningar om korruption och andra oegentligheter	20
4.7	Terrorfinansiering och penningtvätt	20
4.7.1	Intern utveckling av stöd	20
4.7.2	Externa kontakter	22
4.8	Oberoende och integritet i myndighetens utvärderingsverksamhet	22
4.9	Samråd för stärkt kompetens om misstänkta oegentligheter vid utlandsmyndigheterna.	22
4.10	Övriga åtgärder	23
4.10.1	Omorganisation av Sidas modell för korruptionsutredningar	23
4.10.2	Ärendehanteringssystemet för utredningsärenden	23
5.	Kostnader Sida haft i arbetet med åtgärder	23

2. Uppdraget

Regeringen har i beslut UD2025/10080 uppdragit åt Sida att vidta ytterligare åtgärder för att förebygga jäv och korruption samt att stödja utlandsmyndigheterna i detta arbete. Utlandsmyndigheterna har tillställts ett likalydande dokument. Uppdraget gäller för perioden 2025–2027 och ska redovisas årligen senast den 31 oktober till UD. Den första redovisningen lämnades in 31 oktober 2025 och en slutredovisning ska ske per den 31 oktober 2027. Uppdraget bifogas denna redovisning som bilaga 1. De åtgärder som redovisades som genomförda till och med tidpunkten för den första delredovisningen 31 oktober 2025 finns i bilaga 2.

Ovanstående uppdrag har kompletterats med ett uppdrag (UD2026/10190) om att stärka myndighetens interna styrning och kontroll för att förebygga jäv och korruption, vilket ska slutredovisas 29 oktober 2027.

3. Metod, avgränsningar, uttolkning av uppdraget

Metod

Denna rapport har utarbetats tillsammans med berörda enheter inom myndigheten. Samtal har förts med ambassadörer för följande utlandsmyndigheter: Ukraina, Albanien, Uganda, Colombia, Bangladesh och Jordanien. Samtalen har fokuserat på hur Sida bättre kan stödja utlandsmyndigheterna i att förebygga jäv och korruption. En sammanfattning finns nedan i avsnitt 4.1 och kommer redovisas närmare i slutrapporten 2027.

Avgränsningar och uttolkning av uppdraget

I den första delredovisningen av detta uppdrag, som sändes till regeringen den 31 oktober 2025, har Sida redogjort för såväl avgränsningar som uttolkning av uppdraget. Inga ändringar har skett varför innevarande rapport hänvisar till tidigare delredovisning i denna del.

I rapporten förekommer begreppen *”jäv och korruption”* samt *”korruption och andra oegentligheter”*. Sida använder *”korruption och andra oegentligheter”* som samlingsbegrepp i alla interna dokument och avtal.

4. Sidas redovisning per 31 oktober 2026 av uppdraget

4.1 Bakgrund

Alla myndigheter ska utföra sina uppdrag på ett demokratiskt, effektivt och rättssäkert sätt. För att uppnå dessa mål finns allmänna regler som vänder sig till alla myndigheter. Regeringsformen ställer bland annat krav på objektivitet. Det innebär att myndigheterna är skyldiga att agera sakligt och opartiskt i utövningen av sitt uppdrag. Kravet gäller all verksamhet och måste alltså prägla även sådant som ligger utanför det rena beslutsfattandet. Saklighetskravet begränsar vad beslutsfattaren kan grunda ett beslut på och hur långt en beslutsfattare kan gå i sin bedömning (vilka omständigheter som kan ligga till grund för beslutet), medan kravet på opartiskhet handlar om hur beslutsprocessen uppfattas utifrån. Det innebär att även om det faktiska innehållet blir rätt, så kan förhållandet mellan den som fattar beslutet och den som berörs påverka hur beslutet uppfattas utifrån.²

I 16 § i förvaltningslagen (2017:900) återfinns definition av olika typer av jäv. Sida har som myndighet att förhålla sig till dessa definitioner.

I princip är alla jävsregler i någon mån avsedda att undvika intressekonflikter som kan få direkta eller indirekta skadliga effekter i verksamheten. De finns till för att allmänheten ska ha fortsatt förtroende för den offentliga verksamheten. Jäv eller intressekonflikter ingår i begreppet korruption i avsnitt 3.1. i Sidas anti-korrupsionsregel.³

Risken för att jäv kan bidra till oegentligheter varierar mellan olika områden och olika typer av ärenden. Men generellt kan sägas att risken ökar om den är kopplad till drivkrafterna för att påverka ett beslut. Om någon har mycket att vinna eller förlora på ett beslut om till exempel ekonomiskt bidrag eller ett tillstånd kan konsekvenserna av jäv bli stora. Samma sak gäller vid upphandling, där ett beslut kan få stora ekonomiska konsekvenser för den som lämnar anbud. Också vid tillsyn kan myndighetens bedömning i hög grad påverka en verksamhet. Kraven på saklighet och opartiskhet gäller i all verksamhet på en myndighet, men konsekvenserna riskerar att bli större om det är stora belopp eller känslig information som hanteras. I sådana situationer är det därför särskilt viktigt att vara uppmärksam på risken för jäv.⁴

Sida arbetar tillsammans med Sveriges utlandsmyndigheter i säkerhetsmässigt utmanande miljöer som ofta präglas av höga eller mycket höga korrupsionsnivåer och i vissa fall med en komplex tillträdesproblematik. Sida genomför också sitt uppdrag tillsammans med olika samarbetspartners och hanterar i detta samarbete ansevärd summor pengar. Totalt uppgick Sidas sakanslag för 2025 till 22,7

² Jäv i offentlig tjänst. Skrift från Statskontoret, 2020. s. 5.

³ Sidas anti-korrupsionsregel beslutad 30 september 2024.

⁴ Jäv i offentlig tjänst. Skrift från Statskontoret 2020 ss. 6-7.

miljarder kronor⁵. Mot bakgrund härav är det viktigt att ha identifierat de områden där det bedöms föreligga en förhöjd risk för jäv. Dessa områden är huvudsakligen rekrytering, upphandling och inköp samt val av samarbetspartners. Risker och hur myndigheten hanterar identifierade risker inom ramen för dessa områden beskrivs närmare nedan.

4.2 Ny lagstiftning om ett utökat straffrättsligt tjänstemannaansvar

Genom lag 2026:1420 om ändring i brottsbalken infördes ett nytt brott i brottsbalken 20 kapitlet, 2 §, missbruk av offentlig ställning. Det nya brottet utökar möjligheten att lagföra vissa gärningar som skulle kunna ske på Sida, som tidigare inte varit straffbara.

Det nya brottet kriminaliserar (förenklat) att vid utövandet av offentlig tjänst, uppdrag med mera, i strid med lag eller annan författning ge sig själv eller någon annan en *otillbörlig förmån*, eller *otillbörligt missgynna* någon. Straffet för en sådan gärning är böter eller fängelse i högst två år, eller upp till sex år vid grovt brott.⁶

Det nya brottet fångar in vissa gärningar som inte täcks av brottet tjänstefel, eftersom tjänstefel kräver att gärningen sker i samband med myndighetsutövning. Sidas bidragsgivning betraktas inte som myndighetsutövning. Vidare är inte ringa tjänstefel straffbelagda, medan motsvarande begränsning saknas hos det nya brottet missbruk av offentlig ställning.

Genom kravet på att lag eller författning ska ha åsidosatts är det endast direkt felaktiga ageranden som träffas av det nyinförda straffansvaret, rena bedömningsfrågor faller utanför.

⁵ Sidas årsredovisning för 2025, beslutad av Sidas styrelse 23 januari 2026.

⁶ BrB 20 kap 2 § i dess helhet:

”Den som, i annat fall än som avses i 1 §, vid utövandet av offentlig tjänst, offentligt uppdrag eller annan offentlig verksamhet, i strid med lag eller annan författning vidtar eller underlåter att vidta en åtgärd för att få en otillbörlig förmån eller för att någon annan ska få en sådan förmån, döms för missbruk av offentlig ställning till böter eller fängelse i högst två år.

Detsamma gäller om åtgärden vidtas eller underlåts för att otillbörligt missgynna någon annan.

Om brottet är grovt döms för grovt missbruk av offentlig ställning till fängelse i lägst ett år och sex månader och högst sex år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om

1. gärningen innefattat missbruk av särskilt ansvarsfull ställning eller har begåtts inom ramen för verksamhet av särskild vikt,
2. värdet av förmånen har varit betydande eller gärningen har medfört betydande vinning eller avsevärd skada,
3. gärningen har ingått i en brottslighet som utövats i organiserad form eller systematiskt, eller
4. gärningen annars varit av särskilt farlig art.

Eftersom domstolarna inte har hunnit skapa rättspraxis, är det svårt att här ge detaljerade exempel på potentiella brott, men exempelvis skulle det kunna gälla utbetalningar av bidrag till någon om det sker i strid mot de författningar som styr Sida.⁷

4.3 Sidas och utlandsmyndigheternas arbete mot jäv och korruption

För att kunna upptäcka olika typer av oegentligheter har Sida en robust uppföljningsstruktur vad gäller insatshanteringen. Insatsuppföljning omfattar en rad uppföljningsmoment som omfattar årlig revision av samarbetsparten av auktoriserade revisorer, stickprovsgranskning, partnerbesök (inklusive platsbesök för kontroll av implementering) och årsmöten för att få insyn i samarbetspartners verksamhet. Dessa moment är också viktiga för att på ett effektivt sätt kunna följa upp det avtalsfästa samarbetstavtalet och säkerställa att överenskomna mål nås. Sida genomför under 2026 anpassningar av kontroller i insatshanteringssystemet i syfte att förstärka kvalitetssäkring och regelefterlevnad. För att ytterligare förstärka uppföljningen kommer Sida att avropa en helpdesk till stöd för stickprovskontroller. Till den fogas ett expertstöd som även kan utföra den typen av stickprov. Helpdesken kommer vara tillgänglig även för utlandsmyndigheterna.

Förstärkningsarbetet har även fått genomslag i myndighetens due diligence-arbete vad avser samarbetspartners kapacitetsbedömningar, men även i det årliga revisionsuppdraget vad gäller exempelvis området för anti-demokratisk verksamhet.

I vissa svårare miljöer kommer också Sida centralt framöver att upphandla den årliga revisionen av en samarbetsparts insats, något som samarbetsparten tidigare har ansvarat för även i sådana miljöer. Hanteringen av detta kommer att vara riskbaserad. Evidens för effektivt nyttjande av revisionsinstrumentet pekar på ett behov av denna riktning. Ett nytt ramavtal kommer att vara på plats i vart fall vid årsskiftet och kommer kunna nyttjas av utlandsmyndigheterna. Ramavtalet uppgår till totalt 300 MSEK, vilket ska jämföras med det tidigare ramavtalets maxbelopp som uppgick till 64 MSEK.

En särskild anti-korrptionsfunktion kommer att inrättas under chefscontrollern. Tre medarbetare anställs för detta arbete och kommer att vara erfarna verksamhetscontrollers. Den har särskilt fokus på operativ intern styrning och kontroll. Den ska identifiera sårbarheter, analysera risker och säkerställa att brister åtgärdas innan de leder till problem. De ska vara chefscontrollerns förlängda arm för hantering av operativa svagheter och identifierade problemområden i organisationens operativa verksamhet. Detta arbete kommer emellertid inte att

⁷ Framtida praxis kan komma att belysa frågan om de strategier som Sida har att genomföra kan anses vara sådana författningar.

frånta avdelningschefens ansvar för den interna styrningen och kontrollen för verksamheten på avdelningen.

Sida kommer även att återigen inrätta en controllerpool. Huvudsyftet är att stärka myndighetens och utlandsmyndigheternas robusthet inför olika typer av korruptionsrisker för att, vid behov, tidigt agera på varningssignaler. Rekrytering sker under hösten 2026.

Ovan åtgärder motsvarar även flera delar av regeringens beslut (UD2026/10190) om uppdrag att stärka myndighetens interna styrning och kontroll för att förebygga jäv och korruption. En god intern styrning och kontroll är en förutsättning för att förebygga korruption och andra oegentligheter.

Sida stärker såväl arbetssätt, som system och organisation för att så effektivt som möjligt förebygga risker för korruption och andra oegentligheter i insatser som handläggs såväl i Sverige som på utlandsmyndigheterna.

Samtal med utlandsmyndigheter om förebyggande av jäv och korruption

Sida har fört samtal med ambassadörer för sex utlandsmyndigheter i Colombia, Jordanien, Bangladesh, Albanien, Ukraina och Uganda. Samtalen har genomförts utifrån ett frågebatteri, som delats på förhand, om åtgärder för att förebygga jäv och korruption på utlandsmyndigheten och hur Sida kan stödja detta arbete. Samtalen med utlandsmyndigheterna bekräftar att åtgärder som Sida har genomfört eller planerar är relevanta. Förslag har givits på hur Sida ytterligare kan stödja utlandsmyndigheterna inom området.

Flera utlandsmyndigheter lyfter vikten av att arbeta integrerat mellan myndighetens sektioner och diskutera hur man kan arbeta mot jäv och korruption genom myndighetens ledningsgrupp för att olika huvudmän ska ha en gemensam utgångspunkt i det förebyggande arbetet. Ett tillfälle är att, inför de årliga medarbetarsamtalen, diskutera hur jäv och bisysslor tas upp under samtalen. Andra åtgärder är genomförande av planeringsdagar med tema jäv och korruption, och att föra samman olika huvudmän i ett gemensamt arbete med att uppdatera de etiska riktlinjerna för utlandsmyndigheten.

När det gäller rekrytering av lokalanställd personal används intervjumallar där bisyssla vanligtvis tas upp. Intervjuerna bedöms som viktiga då CV idag ofta är AI-genererade. Utlandsmyndigheter lyfter att man under intervjun frågar kandidater om de har erfarenhet av korruptionshantering, samt hur man förhåller sig till lokala samarbetspartners. En ambassad har tagit fram myndighetsövergripande anställningsvillkor för lokalanställd personal. Flera utlandsmyndigheter betonar att det är viktigt att reflektera över i vilka situationer det finns högre risk för jäv och korruption utifrån den lokala kontexten. Ett exempel kan vara att det internationella umgänget kan vara begränsat på orten

vilket kan innebära jävsrisker. Ett sätt att motverka detta är att ha öppna diskussioner på utlandsmyndigheten och problematisera kring roller och utsändas beteenden i olika konkreta situationer som kan uppstå.

Åtgärder mot jäv och korruption har vidtagits som en följd av inspektioner. När det gäller det internationella utvecklingssamarbetet pekar utlandsmyndigheter på vikten av att göra en gemensam analys av en ny strategi från politisk, främjar- och biståndsperspektiv och att ha ett sammanhållet narrativ kring politik och bistånd i landet som kan användas i dialogen med olika aktörer. Det skapar en gemensam förståelse och stärker det förebyggande arbetet mot jäv och korruption.

När det gäller insatshanteringen inom reform- och utvecklingssektionerna arbetar man vanligtvis i team av handläggare och i team med lokal och utsänd controller, samt programadministratör. Kvalitetssäkringskommittéerna på utlandsmyndigheterna bedöms som viktiga. Där diskuteras insatser som ska beredas och följas upp av handläggare, controller och chef på ett tidigt stadium för att bland annat identifiera risker. Controllers följer med handläggare på uppföljningsresor och besök hos projektpartners vilket ger en ökad förståelse för insatserna och riskområden för jäv och korruption. Utlandsmyndigheterna upplever att samarbetet med Sida fungerar bra överlag, inklusive med Sidas utredningsgrupp för att hantera misstankar om korruption och andra oegentligheter. Det finns ett bra systemstöd i Sidas insatshanteringssystem och man genomför risk- och väsentlighetsanalyser för att anpassa uppföljning av insatser till risknivån. I viss mån roterar utlandsmyndigheter insatser mellan handläggare, men man välkomnar tydliga instruktioner från Sida om hur detta ska göras. Även inom andra utvecklingsområden vad det gäller intern styrning och kontroll ser man positivt på instruktioner. Man efterfrågar också tydlighet kring ansvarsfördelning, roller och insatser som handläggs på Sidas huvudkontor respektive på utlandsmyndigheten. Det kan vara en god idé att låta göra beredningar av nya insatser hemma och följa upp dem på utlandsmyndigheten. I svåra konfliktmiljöer följer man ibland upp genom så kallad Third Party Monitoring, men det kan även innebära risker genom uppföljning i flera led. Ökad kompetens behövs inom området.

Några utlandsmyndigheter tar upp att fler utsända controllers behövs. Utbildningar i statstjänstemannarollen, särskilt för lokalanställd personal, anses viktigt liksom kontinuerliga utbildningar i anti-korruption, särskilt inom områden som är mer komplexa att bedöma, till exempel paragraf 5.6 om anti-demokratisk verksamhet i Sidas instruktion samt hur man arbetar med att motverka korruption och andra oegentligheter inom garantiverksamheten. Myndighetschefer och eventuellt även administrativa chefer som reser ut till utlandsmyndigheter med betydande internationellt utvecklingssamarbete behöver utbildning i korruption och andra oegentligheter i biståndet som en del av förberedelserna inför stationering. Även utbildningar för Sveriges samarbetspartners och andra aktörer

ses som en preventiv åtgärd. En utlandsmyndighet lyfter vikten av goda exempel på hur man kan motverka jäv och korruption, och att Sida skulle kunna samarbeta med myndigheter och ta fram en exempelsamling inom området som kan vara ett stöd för utlandsmyndigheter.

4.4 Risker för jäv vid rekrytering och intern bemanning

Risker för jäv vid rekrytering och intern bemanning handlar om att beslutsfattaren eller de som deltar i en rekryteringsprocess har ett personligt intresse i beslutet. Det kan också finnas andra omständigheter som gör att opartiskheten kan ifrågasättas. Det kan till exempel handla om att en handläggare på Sida eller utlandsmyndigheten tidigare har arbetat för en organisation som Sida ger stöd till. Sida har sedan tidigare en karantänsregel som gäller tidigare anställning hos organisation som Sida ger stöd till. Tidigare karantäntid på ett år har nu utökats till två år. Det betyder att den som arbetat hos en organisation som får stöd av Sida inte i någon del får handlägga sådant stöd som rör denna organisation under två år.

Utlandsmyndigheterna är relativt små myndigheter som verkar i kontexter med säkerhetsrisker och hög grad av korruption, vilket gör det särskilt viktigt att bedöma och följa upp utsända medarbetares tjänstbarhet kopplat till säkerhet och jävrisik i det aktuella landet. Sida beslutade om tjänstbarhetskriterier 2025 för att kunna göra en mer gedigen bedömning i bemanningsprocessen av utlandsmyndigheterna.

Ett annat potentiellt riskområde för jäv är när medarbetare har ansvar för en insats under längre tid. Denna risk bedöms särskilt stor på utlandsmyndigheter och hos lokalanställd personal som inte roterar till andra tjänster inom sitt tjänsteuppdrag. Sida inför därför en skrivning i delegeringsbeslut från och med 2027 till utlandsmyndigheterna om rotation av insatser, alternativt att ingen ensam ska handlägga en insats, om rotation inte är möjlig.

Sida har en sammanhållen HR-policy, som inkluderar etiska riktlinjer och riktlinje för bisyssla. Utlandsmyndigheterna, och därmed Sidas utsända personal, följer UD:s etiska riktlinjer för utlandsmyndigheter⁸. Sidas etiska riktlinjer gäller Sidas personal på huvudkontoret.

Sida har därutöver flera verktyg inklusive stöd till utlandsmyndigheternas arbete med att systematiskt följa upp och utveckla arbetet mot jäv och korruption, till exempel kompetensutveckling om statstjänstemannarollen, korruption och andra oegentligheter, en ny digitaliserad rekryteringsprocess, krav på erfarenhet av intern styrning och kontroll i annonser och inkludering av frågor om jäv och bisyssla i intervjumallar vid både vid extern rekrytering och intern bemanning, samt i mallarna för resultat och utvecklingssamtal. I den årliga enkäten om intern styrning och kontroll som besvaras av Sidas avdelningschefer ingår frågorna om cheferna har tagit upp bisysslor enligt mallen för resultat- och utvecklingssamtal

⁸ UD2026/09689.

och om etiska riktlinjer har tagits upp och diskuterats på avdelnings-/enhetsnivå under året.

Sida har även en rutin för jävsdeklarationer i bemanning och rekrytering. Risk för jäv hos rekryterande chef/HR-stöd ska anmälas och dokumenteras i rekryteringsärendet när det står klart vilka som sökt tjänsten så att jävsrisken kan hanteras. Om misstanke om jäv finns kan personen inte delta i rekryteringsprocessen.

Nedan beskrivs några av dessa åtgärder mer utförligt.

Kompetensutveckling om statstjänstemannarollen på Sida och utlandsmyndigheterna

Riktlinjer, kunskap och kommunikation är viktigt för att alla medarbetare ska känna till och agera i enlighet med statstjänstemannarollen och därmed minska risken för jäv och korruption. Medarbetare på Sida, samt utsända och lokalanställda på utlandsmyndigheterna behöver ha en god förståelse för den statliga värdegrunden och dess sex principer⁹. I avsnitt 1 i Sidas arbetsordning¹⁰ anges att myndighetens verksamhet vilar på den statliga värdegrunden varvid de sex principerna ska genomlysas hela verksamheten. Vad det innebär att vara statstjänsteman finns vidare beskrivet i Sidas HR-policy¹¹ och på Sidas intranät. I förberedelserna inför arbete och under stationeringen på en utlandsmyndighet är det viktigt att förstå hela myndighetens uppdrag och hur personal med olika huvudmän kan arbeta integrerat under myndighetschefen. Sida bedömer att integrerade arbetssätt och fungerande kommunikation mellan sektioner på utlandsmyndigheten och mellan utlandsmyndigheten och huvudkontoret främjar inkludering och transparens och minskar risken för jäv och korruption internt och i relation till samarbetspartners.

För all personal och särskilt så lokalt anställda medarbetare behövs utbildning och kompetensutveckling för att kunna agera utifrån den svenska statliga värdegrunden. Sida har under 2025 tagit fram en ny utbildning i statstjänstemannarollen som inkluderar dilemmaövningar om jäv och intressekonflikter. Utbildningen ingår i det reguljära utbudet av utbildningar på Sidas digitala lärplattform med målgrupperna handläggare och chefer på Sida och på utlandsmyndigheterna. Även i de årliga utbildningarna på Sidas huvudkontor för lokalanställda programhandläggare som arbetar med utvecklingssamarbete på utlandsmyndigheterna (NPO-veckan) ingår utbildning i statstjänstemannarollen. Utbildningen i statstjänstemannarollen och Sidas etiska riktlinjer ingår även i introduktionen av nyanställda – både genom en checklista för nyanställda och introduktionsutbildning. I introduktionsutbildningen ingår också en utbildning i

⁹ Demokrati, legalitet, objektivitet, fri åsiktsbildning, respekt samt effektivitet och service.

¹⁰ Sidas arbetsordning 11 maj 2026.

¹¹ 24/001359, giltig från och med 1 maj 2025.

anti-korruption. Även en e-utbildning i grundläggande anti-korruptionskunskaper är obligatorisk för nyanställda och är tillgänglig för utlandsmyndigheterna.

Uppföljning av tjänstbarhetskriterier kopplat till säkerhet och jäv vid utlandsmyndigheterna

Tjänstbarhetskriterier för utlandstjänstgöring kopplade till säkerhet och jäv används i Sidas interna bemanning av samtliga tjänster (handläggare- och chefstjänster) vid utlandsmyndigheterna. Tjänstbarhetskriterierna syftar till att minimera risker för individ och organisation att exempelvis utsättas för påtryckningar. Kandidater behöver ange eventuella bisysslor i ansökan och vara beredda att upphöra med dessa ifall de av arbetsgivaren bedöms vara oförenliga med aktuell tjänst på utlandsmyndigheten. Kandidaters lämplighet för utlandstjänstgöring i ett specifikt land bedöms utifrån Sidas kompetensramverk för utlandstjänstgöring och när det gäller chefstjänster, chefskriterierna. En del av intervjun, som hålls av rekryterande chef på utlandsmyndigheten och HR-enheten, utgörs av tjänstbarhetsbedömningen; ett antal generiska frågor utifrån säkerhets- och jävsperspektiv. Slutkandidaterna genomför också inför intervjun ett test som är framtaget av ett testföretag som bland annat undersöker funktionella kompetenser som bedöms särskilt relevanta vid tjänstgöring på utlandsmyndighet, bland annat statstjänstemannakompetens. Referenstagning görs mellan avlämnande och rekryterande chef enligt en referensmall. Om medarbetaren tidigare har tjänstgjort på utlandsmyndighet, tas även referens från dåvarande biståndschef.

Bedömningen av sårbarheter i det enskilda fallet görs under den obligatoriska säkerhetsprövningen.

Vid eventuell förlängning av tjänstgöring för utsänd personal vid utlandsmyndigheten, sker även en uppföljning av tjänstbarhetsbedömningen.¹²

Handläggningsordning och rotationskrav av insatser enligt delegeringsbeslut

Sidas medarbetare behöver vara informerade om gällande jävs- och sekretessbestämmelser. Sidas handläggningsordning har uppdaterats med en skrivning om att medarbetare behöver vara underrättade om gällande jävs- och sekretessbestämmelser, riktlinje för bisysslor samt Sidas HR-policy. Det är också viktigt att återkommande påminna om detta. I den tidigare nämnda årliga enkäten för intern styrning och kontroll till myndighetens avdelningschefer finns ett frågeområde om hur chefer arbetar med och säkerställer att medarbetarna är underrättade om dessa regler och bestämmelser. Skrivningen innebär att chefer aktivt ska arbeta för att handläggningen av insatser och uppdrag sker på ett sätt som minimerar risker för jäv och intressekonflikter, till exempel genom att rotera insatser mellan handläggare eller se till att fler än en person deltar i

¹² 25/001651-2, 31 oktober 2025.

handläggningen. De ska också se till att karantänsregler tillämpas i förhållande till organisationer där handläggaren tidigare arbetat och aktivt fråga om risker för jäv eller i övrigt fånga situationer där brister i saklighet och opartiskhet kan tänkas förekomma.

För att säkerställa att utlandsmyndigheter arbetar aktivt för att förebygga jäv och intressekonflikter i insatshanteringen har följande stycke inkluderats i de årliga delegeringsbesluten till utlandsmyndigheterna från och med 2027: *”För att förebygga intressekonflikter är det viktigt att chefen för utlandsmyndigheten och biståndschefen analyserar risker för att jäv och intressekonflikter uppstår i insatsportföljen kopplat till personal. Till exempel kan personal – framförallt lokalanställd sådan, men i vissa fall även utsänd – ha hanterat samma avtalsparter i många år, och kanske till och med tidigare varit anställd där. Chefen för utlandsmyndigheten och biståndschefen ska aktivt arbeta för att handläggningen av insatser sker på ett sätt som minimerar risker för jäv och intressekonflikter. Det kan exempelvis vara genom att rotera insatser mellan handläggare eller genom att handläggning görs av två eller fler handläggare tillsammans.”*

Checklista för bedömning av förtroendskadlig bisyssla

Sida har under 2025 och 2026 stärkt arbetet med hanteringen av bisysslor. Utöver tydliga riktlinjer för bisyssla och en utvecklad skrivning i mallen för resultat- och utvecklingssamtal har en checklista för medarbetare och chefer i bedömningen av förtroendskadlig bisyssla tagits fram. Den har även publicerats på Sidas intranät.

Hantering av arbetstagares misskötsamhet

Misskötsamhet innebär att en arbetstagare handlar eller beter sig på ett sätt som bryter mot anställningsavtalet. Att göra sig skyldig till korruption eller andra oegentligheter faller inom begreppet misskötsamhet. Riktlinjer och en ny rutin för misskötsamhet har fastställts under 2026¹³ och utbildningar om misskötsamhet har genomförts för chefer och andra personalgrupper. HR:s rutin för misskötsamhetsärenden vid Sida innehåller instruktioner för hur misskötsamhetsärenden ska hanteras, handläggas, kommuniceras och dokumenteras vid myndigheten, från det att ansvarig chef får kännedom om misskötsamhet hos en arbetstagare, till och med dess att ärendet eventuellt ska anmälas till Sidas personalansvarsnämnd (PAN). Till respektive steg i handläggningen finns stöd i form av checklistor, mallar respektive samtalsstöd, som ska användas för att säkerställa god handläggning och dokumentation i misskötsamhetsärenden.

¹³ 26/000783-9, gäller från och med 2026-04-13.

4.5 Översyn av rutiner för att förebygga och hantera jäv

4.5.1 Sidas val av partner

Riksrevisionen kom 2022 ut med en rapport¹⁴ som visade att det kunde vara ottydligt vilka vägval som låg bakom Sidas val av samarbetspartner och biståndsform. Det uppfattades vara otillräckligt dokumenterat vilka prioriteringar som låg bakom gjorda val. Vidare ansåg Riksrevisionen att Sida inte tillräckligt beaktade tidigare lärdomar i val av nya insatser, framförallt på en övergripande nivå.

Regeringen gav, som en följd av bland annat Riksrevisionens granskning, ett uppdrag¹⁵ till Sida med syfte att öka transparensen, främja kvaliteten och stärka effektiviteten i det svenska biståndet.

Sida har beslutat om en Riktlinje för genomförande och uppföljning av strategier¹⁶. Sida ska samarbeta med de partner som bedöms ha bäst förutsättningar att effektivt genomföra verksamhet för att bidra till utfallsmålen och därmed till strategimålen. Sida ska söka samverkan med en bredd av aktörer och ingå avtal med effektiva och relevanta samarbetspartner. Val av partnerkategorier ska baseras på grundläggande styrning i form av strategier, lagar och regler; tillgänglig evidens och dokumenterade erfarenheter; strategiskt mervärde såsom till exempel synergier och möjlighet till mobilisering av additionellt kapital.

Val av specifik insatspartner görs genom följande metoder:

1. regeringens urval av partner
2. kartläggning, dialog och ansökan
3. utlysning
4. upphandling.

Värt att notera är även att Sidas regel för insatshantering¹⁷ styr hur enskild partners kapacitet för att upptäcka korruption och andra oegentligheter ska bedömas.

Slutligen har Sida tagit fram ett stödmaterial för operationalisering av strategi, som bland annat innehåller stöd för val av partnerkategori. Stödmaterialet finns tillgängligt också för utlandsmyndigheterna. Det innebär att rutinerna för val av samarbetspartner har skärpts och tydliggjorts, och att dokumentationen av val av samarbetspartner kommer att stärkas.

¹⁴ RiR 2022:9 Vem, hur och varför – Sidas val av samarbetspartner och biståndsform, ss. 5-6.

¹⁵ UD2024/13584 Uppdrag till Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida) om att öka transparensen inom biståndet.

¹⁶ 26/000521, gäller från och med 2026-03-01.

¹⁷ 24/001501, giltig från och med 2025-07-01.

4.5.2 Förstärkt kapacitet och oberoende hantering av visseblåsarärenden

Sida har en visseblåsarfunktion. I januari 2026 påbörjade Sida arbetet inför en kommande upphandling av en extern tjänst som kompletterar den interna visseblåsarfunktionen. Den externa visseblåsartjänsten ska omfatta interna visseblåsningar. Den ska ha ett rapporteringssystem som möjliggör anonyma anmälningar och kommunikation med en anonym visseblåsare.

Sida fattade 2022 beslut om en riktlinje för anmälningar av misstankar om interna missförhållanden och oegentligheter.¹⁸ I ljuset av förändringarna som beskrivs ovan, behöver ett nytt internt regelverk tas fram för hantering av inkomna interna anmälningar. Arbetet med upphandling och införande av nytt visseblåsarsystem beräknas klart första kvartalet 2027.

4.5.3 Inköp, upphandling och uppförandekod för Sidas leverantörer

Inköp och upphandling är områden med förhöjd risk avseende jäv och korruption. Upphandlingslagstiftningen är på ett sätt i sig en anti-korruptionslagstiftning på så sätt att om de upphandlingsrättsliga principerna¹⁹ följs så motverkas korruption i alla inköp där lagstiftningen tillämpas.

Några risker som kan finnas inom ramen för upphandlings och inköpsområdet är:

- Jäv i framtagande av kravspecifikation inom ett område där man varit anställd hos möjlig anbudsgivare.
- Jäv i utvärdering av anbud om man har koppling till någon leverantör som lämnat in anbud.
- Direktupphandlingar medför en risk för att man vänder sig till en leverantör man haft tidigare relationer med, särskilt om den genomförs lokalt.

Sida har därför sedan tidigare idtagit en rad åtgärder för att förebygga att dessa och andra risker utfaller. Exempel på sådana är:

- Utbildningar för att höja kompetensen inom området hos den som beställer. Den grundläggande utbildningen "Introduction to Public Procurement" har ett avsnitt om korruption; "Anti-corruption within procurement". Den är tillgänglig även för utlandsmyndigheterna.
- Upphandlingsenheten har tagit fram en checklista för kvalitetssäkring av upphandlingsprocessen med flera steg som avser att motverka jävsproblematiken. Frågan om jäv tas upp vid uppstartsmöte med samtliga deltagare inför varje nytt upphandlingsuppdrag och en regel är införd att

¹⁸ Beslut i ärende 22/000316 Intern visseblåsarfunktion.

¹⁹ Principerna om icke-diskriminering, likabehandling, proportionalitet, öppenhet och transparens samt ömsesidigt erkännande.

det alltid måste vara minst två sakkunniga som ansvarar för kravställa och utvärdering av en upphandling utöver ansvarig upphandlingsrådgivare.

- Större direktupphandlingar som tidigare ansvarats för av verksamheten har centraliserats och genomförs av upphandlingsenheten i upphandlingssystemet för ökad kontroll och transparens.
- Fråga till anbudsgivare om jäv har införts i Sidas upphandlingsmall; ”*Har den ekonomiska aktören kännedom om någon intressekonflikt, enligt vad som anges i nationell lagstiftning eller upphandlingsdokumenten, till följd av sitt deltagande i upphandlingsförfarandet?*”
- En klausul avseende jäv har också införts i Sidas ramavtalsmall: ”*Leverantören ska inte acceptera uppdrag som kommer att försätta Leverantören i en intressekonflikt på grund av Leverantörernas medverkan*”.

Sidas upphandlingsenhet arbetar för närvarande med att ta fram en uppförandekod för leverantörer som beräknas vara klar och börja tillämpas under våren 2027.

Syftet med en uppförandekod är att bidra till ett ansvarsfullt agerande från leverantörerna utifrån sociala, miljömässiga och etiska förväntningar, bland annat att följa tillämplig lagstiftning och upprätthålla en god affärsetik inklusive motverkande av korruption.

4.5.4 Ny modell för delegeringsbeslut

Sida kommer under hösten 2026 att fortsätta arbetet med att utveckla en delegeringsmodell som ytterligare förstärker intern styrning och kontroll i beslutsfattandet och tillförsäkrar ett lämpligt beslutsansvar i förhållande till implementering och uppföljning.

4.6 Kompetens att förebygga jäv och korruption

4.6.1 Utbildningar av personal under 2025 och 2026

Såväl Sidas utredningsgrupp, som anti-korrupsionsrådgivarna (tematik) och chefscontrollerfunktionen medverkar i olika utbildningar för chefer, handläggare, controllers och nyanställda samt i samband med förberedelser inför utlandsstationering. En ytterligare sådan utbildning är utbildningen i intern styrning och kontroll för alla operativa chefer, vilka även inkluderar chefer på utvecklings- och reformsektionerna på utlandsmyndigheterna. Utbildningen täcker intern styrning och kontroll i insatshanteringen inom ramen för fem olika moduler. Chefer på Afrikaavdelningen och Europaavdelningen har redan genomgått utbildningen och under hösten 2026 är det cheferna inom avdelningen för MENA, Asien och Latinamerika samt den globala avdelningen som ska genomgå den. Utbildningen avslutas med ett prov. Under våren 2027 planeras den humanitära avdelningens chefer att gå utbildningen. Efter det kommer utbildningen att genomföras årligen för nya chefer.

4.6.2 E-utbildning och fördjupade utbildningar om korruption och andra oegentligheter

Sidas utredningsgrupp har tagit fram en e-utbildning med fokus på Sidas process och regelverk för att hantera misstankar om korruption och andra oegentligheter. Den beskriver bland annat grundläggande terminologi på området och roller och ansvar för respektive funktion. Utbildningen är obligatorisk och riktar sig till alla anställda på Sida och utlandsmyndigheterna.

Det är viktigt att Sida kontinuerligt återför lärdomar från utredningsärenden tillbaka till verksamheten för att förebygga att liknande oegentligheter upprepar sig. Sidas utredningsgrupp tog under 2025 fram ett utbildningsmaterial för fördjupade utbildningsinsatser för personal som hanterar biståndsinsatser på Sida och utlandsmyndigheterna. Utbildning har genomförts på tre ambassader för sex olika sektioner, och planering av fortsatta utbildningar görs utifrån ett riskperspektiv. På en av ambassaderna deltog även den administrativa chefen. Under hösten 2026 planeras ytterligare en ambassad ha gått den fördjupade utbildningen.

I september 2026 gick Sidas samtliga chefer (även på utlandsmyndigheterna) en fördjupad utbildning med titeln *Korruption i praktiken - utredningsgruppen delar erfarenheter från verksamheten*. Målet med utbildningen var att bli bättre rustad att upptäcka och hantera misstankar om korruption och andra oegentligheter i miljöer med höga nivåer av korruption, men även att dela praktiska tips. Utbildningen handlade om risker för just korruption och andra oegentligheter i insatshanteringens fyra olika faser²⁰ och inkluderade även en workshop om ett verklighetsnära fall. Kopplat till riskdelen togs även anonymiserade exempel från verkliga fall upp.

En plan för genomförande av utbildningar har tagits fram. Ovanstående innebär att information om korruption och andra oegentligheter som risk i insatser och som hinder för utveckling kommer Sidas anställda (och lokalanställd personal på utlandsmyndigheter) till del på olika sätt, inte minst också med avseende på 4.3 ovan.

4.7 Terrorfinansiering och penningtvätt

4.7.1 Intern utveckling av stöd

Av förordning (2025:269) med instruktion för Sida 5 § 6 punkten framgår att Sida ska säkerställa att bistånd inte ges till aktörer som bedriver eller stödjer anti-demokratisk verksamhet, våldbejakande extremism, islamism, antisemitism,

²⁰ Planera och bereda, Bereda och avtala, Uppföljning, Avsluta insats.

terrorism, verksamhet som underminerar kvinnors och flickors rättigheter samt hatpropaganda riktad mot individer eller grupper (ADA-kravet).

I delredovisningen 31 oktober 2025 beskrevs hur ADA-kravet har omhändertagits genom att föras in i Sidas insatshanteringsregel, genom systemstöd för insatshantering (Trac), och information på Sidas intranät. All personal som på något sätt hanterar insatser ska använda dessa, oavsett om de är verksamma i Sverige eller på utlandsmyndighet.

Sedan dess har metodstödet på intranätet och i Trac utvecklats, bland annat genom att avsnittet om anti-demokratisk verksamhet har uppdaterats. Screening mot sanktionslistor sker sedan tidigare, dels systematiskt genom en veckovis kontroll av existerande partners/leverantörer, och dels en kontroll i samband med att Sida ska göra en utbetalning till en ny partner/leverantör. Denna screening omfattar både EU:s sanktionslista samt Världsbankens lista över uteslutna leverantörer. Sida har hållit interna utbildningar om detta, två i juni och två i augusti. I detta sammanhang kan nämnas att Sida överväger förutsättningarna för att i framtiden kunna screena samarbetsparter med hjälp av AI-instrument.

Sida har också anpassat sina avtalsmallar för att återspegla instruktionen. I februari 2026 uppdaterades Sidas avtalsmall för gåvobistånd till icke-statliga organisationer med en klausul som omhändertar ADA-kravet.²¹

Sidas avtalsmallar med multilateraler uppdateras efter förhandling med respektive multilateral. Detta sker löpande. En motsvarande klausul bedöms inte vara nödvändig för de multilateraler som Sverige är medlem i, till exempel FN-organ, och där Sida i egenskap av medlem har godkänt multilateralens egna rutiner och regler. Inte heller krävs en motsvarande klausul för överenskommelse om bidrag eller tjänsteköp med andra svenska myndigheter, eftersom alla svenska myndigheter kan förutsättas uppfylla ADA-kravet.

Sida har således utvecklat såväl metodstöd som avtalsmallar för att stärka hanteringen för att förebygga att Sida ingår avtal med organisationer som kan misstänkas ha kopplingar till anti-demokratisk verksamhet och terrorfinansiering.

²¹ Beslut 16 februari 2026, 2026/000444. Här citeras den svenska versionen av avtalsmallen. Motsvarande finns på engelska. Allmänna villkor, punkt 16.2: "Samarbetspartnern ska aktivt vidta åtgärder för att motverka och reagera mot att Bidraget görs tillgängligt, eller ges till förmån för någon enhet eller verksamhet som stödjer eller bidrar till diskriminering, undergräver demokrati, kränkningar av internationellt erkända mänskliga rättigheter, undergräver kvinnors och flickors rättigheter, främjar våld eller uttrycker missaktning mot individer eller grupper på grund av ras, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, trosuppfattning, sexuell läggning eller uttryck."

4.7.2 Externa kontakter

Den 12 maj 2026 träffade enheten för kvalitetssäkring och utredning representanter för Skatteverket och Finansinspektionen för att ta del av deras arbete mot penningtvätt. Utredningsgruppen har även haft kontakt med Skatteverket den 9 september 2026 för att undersöka relevanta kontaktpunkter. Sida deltar i webinarier som anordnas av Polisens samordningsfunktion mot penningtvätt, där 16 myndigheter är medlemmar. De skickar även nyhetsbrev och delar material som tas fram av myndigheterna. Slutligen, vid behov kan Sida kontakta till exempel Centrum mot våldsbejakande extremism.

Sida kommer kontinuerligt fortsätta utöka sitt nätverk med myndigheter inom området, inte minst för att inhämta information om framförallt organisationer i Sverige.

Sidas utredningsgrupp arbetar slutligen löpande med att utveckla sitt nätverk med liknande funktioner hos andra givare, inklusive FN-organen och Världsbanken.

4.8 Oberoende och integritet i myndighetens utvärderingsverksamhet

Sidas styrelse har fattat beslut om att inrätta ett oberoende utvärderingssekretariat med direkt rapportering till Sidas generaldirektör, samt en hög grad av finansiell och strukturell självständighet. Sekretariatet inrättades den 15 oktober 2026. Styrelsen antog också en utvärderingspolicy för myndigheten vilken bland annat framhåller att alla utvärderingar av dess verksamhet ska ske med opartiskhet, transparens och integritet samt med höga kvalitetskrav.²² Som en bilaga till detta antogs även en jävspolicy för utvärderingar vid Sida vilken ytterligare betonar vikten av att dessa utgör oberoende granskningar och begränsar möjligheterna att påverka eller styra utvärderares arbete. Detta är i linje med de förändringar för samma ändamål som tidigare gjorts i Sidas riktlinjer/uppdagsbeskrivningar för de utvärderingar som myndigheten genomför.

4.9 Samråd för stärkt kompetens om misstänkta oegentligheter vid utlandsmyndigheterna.

Sida och Sidas huvudman informerar regelbundet varandra om misstänkta oegentligheter av relevans för den andra parten att känna till, med hänsyn till sin verksamhet. Rutinen för informationsdelning Sida – UD har uppdaterats.

Sidas utredningsgrupp, vid enheten för kvalitetssäkring och utredning, har även löpande kontakt med UD:s regeltillsyn om ärenden som involverar personal placerad vid utlandsmyndigheter som av Sida erhållit direktiv för genomförande av utvecklingssamarbete. Kontakterna syftar bland annat till att utbyta information

²² Sidas styrelsemöte 29 september 2026.

och erfarenheter, i syfte att förbättra rutiner och bedöma utbildningsbehov för hanteringen av misstänkta oegentligheter.

4.10 Övriga åtgärder

4.10.1 Omorganisation av Sidas modell för korruptionsutredningar

Sida ser för närvarande över hanteringen av misstankar om korruption och andra oegentligheter, utifrån internationella erfarenheter och best practice.

4.10.2 Ärendehanteringssystemet för utredningsärenden

För att underlätta för chefer att ha en överblick över vilka utredningsärenden som finns på respektive enhet eller avdelning har utredningsgruppen tagit fram en läsbehörighet som möjliggör en begränsad insyn i ärendehanteringssystemet för utredningar. Där kan behöriga se status på de egna pågående ärenden. I dagsläget är det Sida som kan nyttja detta men utredning pågår för att tillgängliggöra detta även för utlandsmyndigheter.

5. Kostnader Sida haft i arbetet med åtgärder

Det har lagts mycket tid på de åtgärder som Sida rapporterar, och som innebär en tydlig ambitionshöjning. Varje ambitionshöjning innebär en ökad kostnad för att nå bättre resultat. Följande åtgärder har inneburit högre kostnader sedan den första delrapporteringen:

- Enheten för HR har lagt ner tid på arbete med förbättrade mallar och uppdatering av styrdokument.
- Arbetet med riktlinje för att genomföra strategier och det tillhörande stödmaterialet har också tagit tid att utveckla.
- E-utbildningen kostade 138 000 kr att utveckla.
- Utredningsgruppens utbildningsresor kommer kosta ca 100 000 kr under 2026.
- Utvecklingen av läsbehörigheten ärendehanteringssystemet för utredningar har inneburit merkostnader för Sida i form av nedlagd arbetstid och vissa konsultkostnader.

Kostnader från 2027 och framåt:

- Utredningsgruppens utbildningsresor beräknas kosta cirka 150 000 kr under 2027.
- Ramavtal för revisionstjänster ökas från 64 msek till 300 msek, fördelat över avtalsperioden.

- Satsningen på anti-korrupsionsfunktion, controllerpool och experter på terrorfinansiering och juridik innebär åtta årsarbetskrafter, vilket motsvarar 8,3 miljoner kronor årligen.
- Det externa visselblåsarsystemet kommer innebära en ökad kostnad som i dag inte kan beräknas.

Bilaga 1: UD2025/10080 uppdrag till Sida att vidta ytterligare åtgärder för att förebygga jäv och korruption samt att stödja utlandsmyndigheterna i detta arbete.

Bilaga 2: Åtgärder genomförda och rapporterade i delrapport 1 per 31 oktober 2025.

KOPIA

Utrikesdepartementet

Styrelsen för internationellt
utvecklingssamarbete
Rissneleden 110
174 57 Sundbyberg

Uppdrag till Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida) att vidta ytterligare åtgärder för att förebygga jäv och korruption och stödja utlandsmyndigheterna i detta arbete

Regeringens beslut

Regeringen ger Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida) i uppdrag att, med utgångspunkt i transparensuppdraget (UD2024/13584), stärka strukturer för att motverka jäv och korruption på myndigheten på ett ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt.

Uppdraget ska även omfatta ytterligare åtgärder för att stödja det förebyggande arbetet mot jäv och korruption vid utlandsmyndigheterna enligt samma principer.

Sida ska vidta följande åtgärder:

- Stödja utlandsmyndigheternas arbete med att systematiskt följa upp och utveckla arbetet mot jäv och korruption inom svenskt utvecklingssamarbete.
- Förstärka myndighetens rutiner för att informera och utbilda chefer samt andra relevanta personalgrupper om risker för jäv och korruption inom utvecklingssamarbetet. Detta inkluderar hur risker för jäv kan identifieras både vid nyrekrytering och vid anställning av redan befintlig personal. Myndigheten ska även genomföra en översyn av befintliga rutiner för att förebygga och hantera alla typer av jäv, och vid behov vidta åtgärder för att skärpa dessa rutiner. Här är användandet av visselblåsarfunktionen av särskild vikt.

coll. NN

- Stödja utlandsmyndigheterna i enlighet med ovanstående, särskilt vad gäller identifiering av jävrisiker i samband med anställning av både lokal och utsänd personal inom ramen för utvecklingssamarbetet.
- Minska risk för intressekonflikter genom att Sida, i nära samråd med utlandsmyndigheten, årligen gör riskbedömningar, samt följer upp arbetet med jävs- och korruptionsfrågor på utlandsmyndigheten, särskilt med avseende på lokalanställda som arbetar med genomförandet av svenskt utvecklingssamarbete.
- Stärka Sidas personals kunskap om hur man upptäcker jäv och korruption hos partners i utvecklingssamarbetet, inklusive att förstärka kompetens inom utredning av jäv och korruption, t.ex. genom utbildningar.
- Stärka sitt arbete rörande terrorfinansiering och penningtvätt genom att inhämta information och kunskap från andra svenska myndigheter med expertis på området.
- Säkerställa oberoende och integritet i myndighetens utvärderingsverksamhet inklusive för att hantera intressekonflikter och minska jävrisiker. Detta ska ske i linje med andra uppdrag som rör evidensbaserad styrning i genomförandet av biståndet.

Sida och Utrikesdepartementet ska inrätta ett särskilt samråd tillsammans för att stärka kompetensen kring hanteringen av misstänkta oegentligheter inom bistandsverksamheten vid utlandsmyndigheterna.

Uppdraget gäller för perioden 2025–2027 och ska redovisas årligen senast den 31 oktober till Regeringskansliet (Utrikesdepartementet). Redovisningen ska innehålla en redogörelse för under året vidtagna åtgärder, resultat och kostnader, inklusive organisatoriska, strukturella och kapacitetsstärkande förändringar, samt planering för kommande åtgärder, inklusive kostnadsberäkning och tidplan. Första redovisningen ska även innehålla en åtgärdsplan för arbetet i detta uppdrag.

Skälen för regeringens beslut

Regeringen beslutade i juli 2025 en ny handlingsplan mot korruption och otillåten påverkan för att stärka motståndskraften och värna den höga integritet som kännetecknar svensk offentlig förvaltning (Fi2024/01534).

Den 14 december 2023 beslutade regeringen en ny inriktning för Sveriges internationella utvecklingssamarbete *Bistånd för en ny era – Frihet, egenmakt och hållbar tillväxt* (UD2023/17726) där det framgår att transparensen i biståndet ska öka i syfte att säkerställa att medborgarna har kännedom om hur deras resurser nyttjas samt främja extern utvärdering. Vidare framgår det att inga svenska skattemedel ska försvinna i korruption inom ramen för svenska biståndsinsatser samt att verksamhet som finansieras av biståndsmedel ska genomsyras av tydliga krav på resultat, effektivitet, långsiktighet och transparens.

Mot den bakgrunden gav regeringen Sida i uppdrag att öka transparensen inom biståndet, myndigheten fick också i uppdrag att redogöra för hur myndigheten ytterligare kan stärka det förebyggande korruptionsarbetet liksom uppföljningen av korruptionsfall i syfte att öka allmänhetens förståelse, samt att upptäcka potentiella brister och förbättringsmöjligheter i nuvarande system (UD2024/13584). Vidare skulle Sida stärka myndighetens processer och rutiner för att förhindra och upptäcka jäv samt redogöra för hur myndigheten arbetar med att säkerställa efterlevnad av myndighetens processer och rutiner avseende jäv.

Mot bakgrund av att Sida förvaltar och betalar ut omfattande medel inom det internationella biståndet är det av stor vikt att myndigheten upprätthåller välfungerande och rättssäkra processer vad gäller hantering av jäv och korruption. Det framhålls i en internrevisionsrapport från 2023 att den statliga värdegrunden och Sidas etiska riktlinjer behöver genomsyra verksamheten i högre grad. Motsvarande iakttagelser har även gjorts i en tidigare internrevision rörande stöd till strategiska partnerorganisationer inom anslaget för stöd genom civilsamhället. I denna revision underströks behovet av en mer systematisk tillämpning av arbetsrotation utifrån ett jävsperspektiv.

Lokalanställd personal vid utlandsmyndigheter omfattas inte av rotationsprincipen i samma utsträckning som utsänd personal. Lokalanställda besitter däremot ofta specialistkompetens och spelar en central roll i

genomförandet av biståndsinsatser. Samtidigt innebär långa anställningstider i vissa länder en risk för jäv. Sida kan bidra med viktig kompetens i utlandsmyndigheternas arbete för att säkerställa att lokalanställd personals objektivitet och lämplighet för tjänsten prövas med regelbundenhet.

I Sidas återrapportering redogjorde myndigheten för sina befintliga rutiner samt föreslagna åtgärder för att förebygga jäv och korruption (UD2024/17995). Regeringen bedömer emellertid att de hittills föreslagna åtgärderna behöver vidareutvecklas och förstärkas, mot bakgrund av den återrapportering som inkommit från myndigheten samt de iakttagelser som redovisats i Sidas internrevision. Syftet med detta uppdrag är därmed att vidareutveckla och förstärka de föreslagna åtgärderna och bedöma deras potentiella effektivitet, samt att identifiera ytterligare åtgärder som kan stärka arbetet för att förebygga jäv och korruption i enlighet med uppdraget.

På regeringens vägnar

Carl-Oskar Bohlin

Jenny Wennersten

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM
Utrikesdepartementet/IU
Finansdepartementet/BA, SFÖ och OFA

**Kopians överensstämmelse med
originalet intygas:**

Bilaga 2. Åtgärder genomförda till och med tidpunkten för den första delrapporteringen 2025-10-31

Åtgärdat			
Åtgärd	Sakområde	Datum och beslutsnummer i förekommande fall	Hänvisning i delrapport 1
Sida har omhändertagit erhållen styrning i förordning om instruktion för Sida om trädde i kraft 15 maj 2025. Sidas regel för insatshantering har i uppdatering beslutad den 1 juli 2025 en förstärkt skrivning om hantering av risken för att en samarbetspart bedriver eller stödjer antidemokratisk verksamhet, våldsbejakande extremism, islamism, antisemitism, terrorism, verksamhet som underminerar kvinnors och flickors rättigheter samt hatpropaganda riktad mot individer eller grupper. Bedömningen ska göras på ett rättssäkert sätt och med beaktande av saklighet och opartiskhet. Sida har även tagit fram vägledning och uppdaterat insatshanteringsprocessens systemstöd.	Insatshantering Antidemokratisk verksamhet	2025-07-01 Dnr 24/001501	4.2.1.1.
Sida har även tagit fram vägledning för att förstärka regeltillämpningen i beredningen av insatser kopplat till antidemokratisk verksamhet.	Insatshantering Vägledningsdokument	2025-07-01 Dnr 24/001501	4.2.1.1.
Sida har uppdaterat insatshanteringsprocessens systemstöd för att i beredningen av insatser dokumentera bedömning kopplat till antidemokratisk verksamhet.	Insatshantering Systemstöd	2025-06-26	4.2.1.2.
Sida har tidigare inte haft någon begränsning vad gäller i hur många transaktionsled medel kan vidareförmedlas så länge Sidas samarbetspart bedöms ha kapacitet att vidareförmedla och följa upp vidareförmedlade medel. I den nu beslutade uppdaterade insatsregeln anges att Sida ska ha ett restriktivt förhållningssätt avseende transaktionskostnader och transaktionsled. Huvudregeln är nu att endast ett led kan vidareförmedlas. Om vidareförmedling bedöms vara en förutsättning för insatsens genomförande ska en särskild motivering måste anges.	Insatshantering Vidareförmedling	2025-07-01 Dnr 24/001501	4.2.1.3
En central personalplan har antagits och riktlinjer på HR-området har konsoliderats i en HR-policy vilket bidrar till att förebygga jäv i verksamheten.	Jäv HR-policy	2025-05-11 Dnr 24/0011359-2	4.2.2.1.
HR-policyn inkluderar också en karantänsregel för att undvika att medarbetare deltar i handläggningen avseende den aktuella samarbetspartnern under viss period efter bytet av arbetsgivare. Karantänperioden har förlängts från ett år till två år.	Jäv Karantänregel	2025-05-11 Dnr 24/001359-2	4.2.2.1.
Tjänstbarhetskriterier för utlandstjänstgöring med hänseende till lämplighet och risker kopplade till säkerhet och jäv har utvecklats och använts i bemanningen av utlandsmyndigheterna (samtliga tjänster).	Jäv Tjänstbarhetskriterier	Framtagna och används sedan 30 oktober 2025 Dnr 25/0011651	4.2.2.2.